

A BUDAI FELSŐEOCÉN MÉSzkő MIKROFÁCIÉS-MODELLJE

Kázmér Miklós^X

A Budai-hegység és tágabb környékének priabonai koru nummuliteszes-discocyclinás mészkövet, valamint a bryozoás márga és a Budai Marga egy részét vizsgáltam. Kilenc felszíni és mélyfurási szelvény mintáiból készült háromszáz vékonycsiszolatban 10 vörösalga- és 15 foraminifera-nemzetséget, valamint Hydrozoa-, Scleractinia-, Bivalvia-, Gastropoda-, Ditrupa-, Bryozoa-, Echinodermata- és Calcisphaera maradványokat lehetett felismerni. Minden mintában meghatároztam a mészkő szöveti összetételét, szövettípusát, az elegyrészek átlagos és maximális méretét, az energiaindexet és az egyes ősmaradványcsoportok százalékos arányát. Az eredményeket szelvényenként mikrofácies-diagramban ábrázoltam /1. ábra/. Ezen feltüntettem a feltételezett tengermélységet is, a tengerszinthez és a hullámbázishoz viszonyítva. Végül a mikrofáciestípusok elhatárolását, jelét és nevét tartalmazza a diagram.

Tizenkilenc mikrofáciestípus szerepel a diagramok alapján összeállított mikrofácies-modellben /2. ábra/. Sorrendjük a tengermélység változását és a parttávolság növekedését tükrözi. Hét üledékképződési környezettípus feleltethető meg a 19 fáciestípusnak:

- sziklás tengerpart abrúziós törmelékletjtője /MF 1A - 2/
- jól szellőzött laguna, többnyire a hullámbázisnál sekélyebb /MF 3 - 5 és 8/
- korall-vörösalga-zátony /DUNHAM, 1970: ökológiai zátony/, esetleg a hullámbázis alatt /MF 6A és 6B/
- mészhomokpad, részben a tengerszint fölött /MF 7/
- a sekély self külső része: Discocyclina-pad /MF 9A - 9C/
- mélyebb self: a terrigén pólit növekvő mennyisége csökkenti a karbonát részarányát: bryozoás márga /MF 10-12/
- a selfperem és a kontinentális lejtő felső része: Budai Marga /MF 13/.

^XELTE Őslénytani Tanszék, 1083 Budapest, Kun Béla tér 2.

A mikrofáciesmodell transzgressziós sorozatot ábrázol. Ennek csak hosszabb-rövidebb részletei figyelhetők meg az egyes feltárásokban. Ezek a kőzetek /és a Budai Márga meg a Tardi Agyag mészkőbetelepülései: VARGA, 1982/ azt jelzik, hogy a felsőeocén - alsóoligocén során mindig volt sekélytengeri karbonátképződés a Budai-hegység területén.

IRODALOM

- DUNHAM, R.J. 1970: Stratigraphic reefs versus ecologic reefs.
- Bull. Am. Assoc. Petrol. Geologists 54/10, 1931-1932
- VARGA P. 1982: A tardi agyag alsó tengeri szintjének kora, allodapikus mészkőbetelepülések alapján. - Földt. Közl. 112/2, 177-184

ÁBRAMAGYARÁZAT

1. ábra: A Mátyáshegyi-kőfejtő /nyugat/ eocén rétegeinek mikrofácies-diagramja /discocyclinás mészkő - bryozoás márga/

1 = mikrit	w = wackestone
2 = pátit	p = packstone
3 = bioklaszt	g = grainstone
	f = floatstone
	r = rudstone

sea level = tengerszint

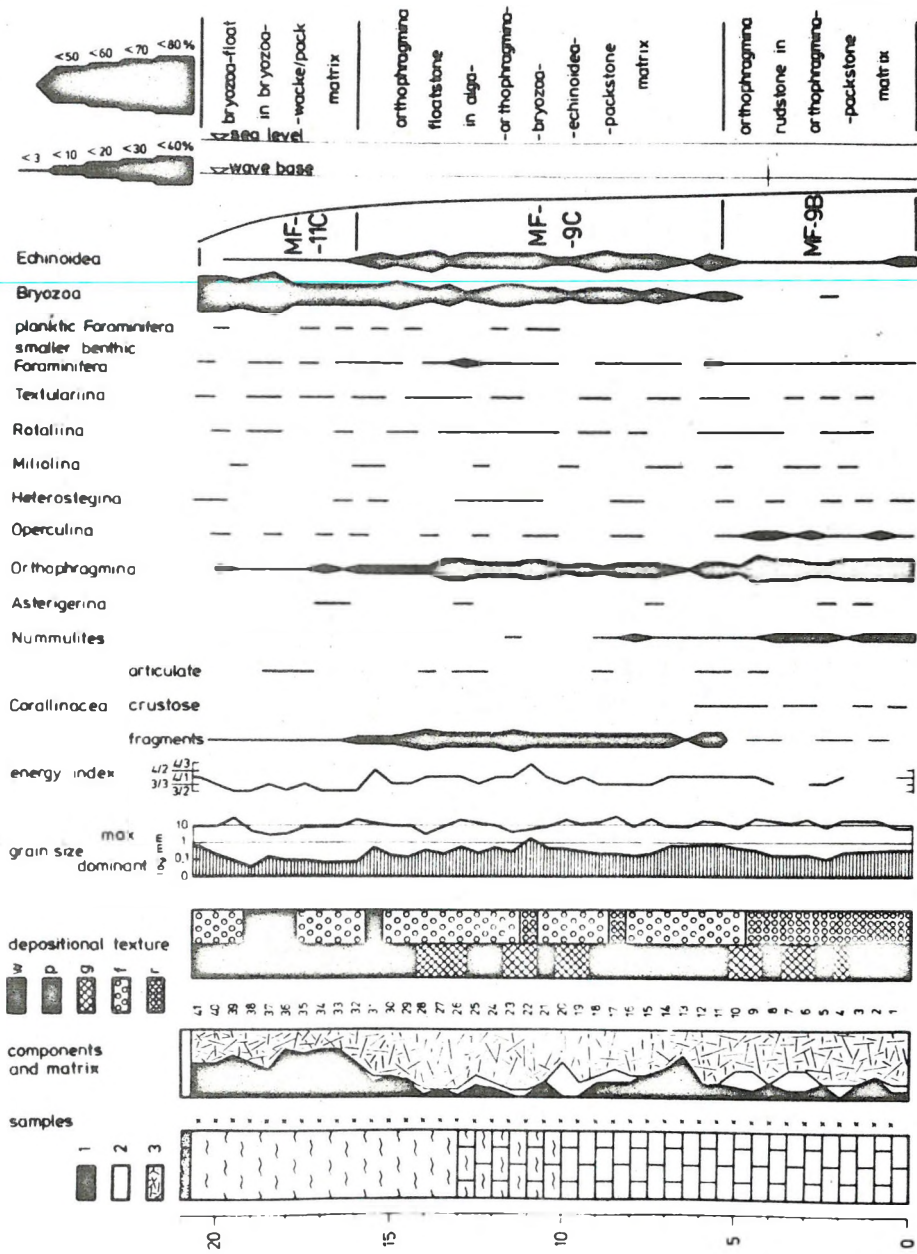
wave base = hullámbázis

grain size = szemcseméret

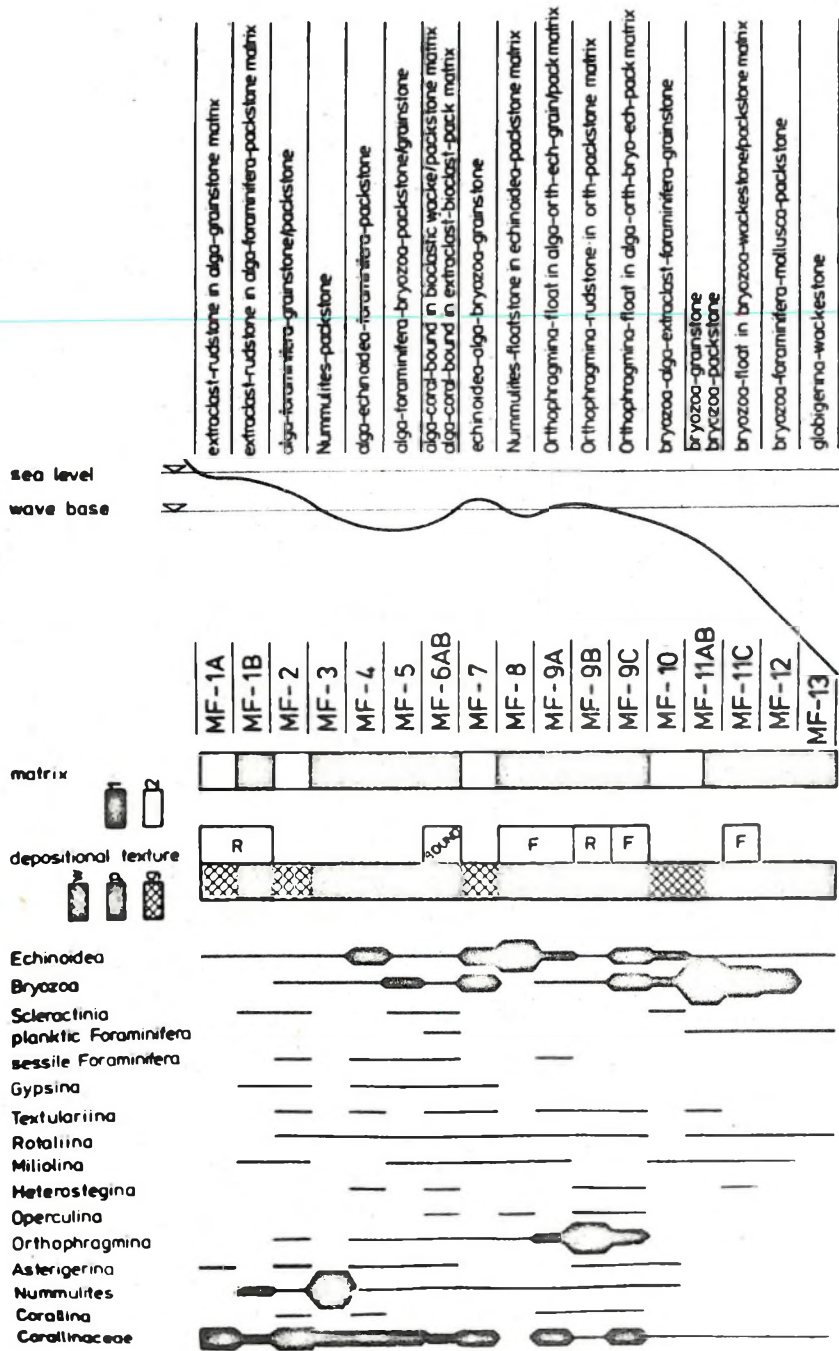
depositional texture = szövet

2. ábra: A budai felsőeocén karbonátok mikrofácies-modellje

w = wackestone	1 = mikrit
p = packstone	2 = pátit
g = grainstone	BOUND = boundstone
R = rudstone	depositional texture =
F = floatstone	= szövettípus

1. ábra: A Mátyáshegy nyugati kőfejtőjének mikrofácies-diagramja

2. ábra: A budai felsőeocén karbonátok mikrofácies-modellje